

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Endelig tilsynsrapport

Kommunens plikt til å oppfylle retten til
spesialpedagogisk hjelp

Ringerike kommune

Sammendrag

Statsforvalteren gjennomfører tilsyn med Ringerike kommune. Temaet for tilsynet er kommunens plikt til å oppfylle retten til spesialpedagogisk hjelp.

Det overordnede formålet med tilsynet er å kontrollere om kommunen oppfyller kravene i regelverket.

I tilsynet med Ringerike kommune kommer det frem at kommunen har et godt samarbeid og en god dialog med foreldrene. Kommunen har ingen søknadsfrist for når foreldre kan søke om spesialpedagogisk hjelp, og kommunen utarbeider en sakkyndig vurdering i alle saker der det kommer inn en søknad om spesialpedagogisk hjelp. Både de sakkyndige vurderingene og vedtakene inneholder en vurdering av om det foreligger sen utvikling og læring hos barnet, realistiske mål for barnets utvikling og omfang av hjelpen.

Vi har vurdert at kommunen ikke oppfyller regelverket blant annet når det gjelder plikten til å gi barnet anledning til å gi uttrykk for sin mening når Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT) utarbeider sakkyndig vurdering. PPT må også sørge for at de legger stor vekt på barnets og foreldrenes syn i sin tilråding om spesialpedagogisk hjelp. Videre har vi funnet at både PPT og kommunen ikke sørger for at saken er så godt opplyst som mulig før de skriver sakkyndig vurdering og fatter et vedtak.

Etter vårt syn inneholder de sakkyndige vurderingene i stor grad utfyllende informasjon og vurderinger. Imidlertid viser vi i rapporten til at de sakkyndige vurderingene og vedtakene også må inneholde informasjon om hvordan hjelpen skal organiseres og om hjelpen kan avhjelpes innenfor det ordinære barnehagetilbudet.

Ringerike kommune mottok en foreløpig tilsynsrapport og har uttalt seg innen den utsatte fristen. På bakgrunn av kommunens tilbakemeldinger har vi gjort endringer i rapporten. Vi har imidlertid kommet til at vi opprettholder alle korreksjonspunktene som ble gitt i foreløpig tilsynsrapport. Statsforvalteren fatter nå vedtak med pålegg om retting. Kommunen har rettefrist til 1. desember 2022.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	2
1 Innledning	5
1.1 Kort om Ringerike kommune	5
1.2 Tema for tilsynet	5
1.3 Om gjennomføringen av tilsynet	5
2 Utarbeide sakkyndig vurdering	6
2.1 Rettslige krav	6
2.2 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner	6
2.2.1 Utarbeider PPT sakkyndige vurderinger om spesialpedagogisk hjelp i de tilfellene hvor barnehageloven krever det?	6
2.2.2 Får barnet anledning til å gi uttrykk for sin mening når PPT utarbeider sakkyndig vurdering?	7
2.2.3 Får foreldrene uttale seg når PPT utreder og vurderer behovet for spesialpedagogisk hjelp?	8
2.2.4 Legger PPT stor vekt på barnets og foreldrenes syn i sin tilrådning om spesialpedagogisk hjelp?	8
2.2.5 Opplyser PPT saken så godt som mulig før de utarbeider sakkyndige vurderinger?	9
2.2.6 Utarbeider PPT sakkyndige vurderinger så snart som mulig?	9
2.2.7 Gjør PPT rede for og tar stilling til om det foreligger sen utvikling og lærevansker hos barnet?	11
2.2.8 Gjør PPT rede for og tar stilling til realistiske mål for barnets utvikling og læring?	11
2.2.9 Gjør PPT rede for og tar stilling til om barnets behov kan avhjelpes innenfor det ordinære barnehagetilbudet, dersom barnet går i barnehage?	11
2.2.10 Gjør PPT rede for og tar stilling til hvilken type hjelp og organisering som vil bidra til barnets utvikling og læring?	12
2.2.11 Gjør PPT rede for og tar stilling til hvilket omfang av spesialpedagogisk hjelp som er nødvendig, og hvilken kompetanse de som gir hjelpen, bør ha?	14
2.2.12 Vurderer PPT hva som er barnets beste når de utarbeider sakkyndige vurderinger?	14
3 Fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp	15
3.1 Rettslige krav	15
3.2 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner	15
3.2.1 Kan foreldre melde behov om spesialpedagogisk hjelp for barnet når som helst gjennom året?	15

3.2.2	Henviser kommunen barnet til PPT så snart foreldrene har bedt om en sakkyndig vurdering?	16
3.2.3	Er det innhentet samtykke fra foreldrene før PPT utarbeider sakkyndig vurdering? ..	18
3.2.4	Får foreldrene mulighet til å uttale seg om innholdet i sakkyndig vurdering før det fattes vedtak om spesialpedagogisk hjelp?	18
3.2.5	Innhenter kommunen samtykke fra foreldrene før kommunen fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp?.....	19
3.2.6	Sørger kommunen for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp?.....	19
3.2.7	Fatter kommunen vedtak i alle saker der PPT har gjennomført en sakkyndig vurdering?	20
3.2.8	Inneholder vedtak om spesialpedagogisk hjelp informasjon om hva hjelpen skal gå ut på? 22	
3.2.9	Inneholder vedtak om spesialpedagogisk hjelp informasjon om hvor lenge hjelpen skal vare?.....	23
3.2.10	Inneholder vedtak om spesialpedagogisk hjelp informasjon om hvilket timeomfang hjelpen skal ha?	23
3.2.11	Inneholder vedtak om spesialpedagogisk hjelp informasjon om hvordan hjelpen skal organiseres?	24
3.2.12	Inneholder vedtak om spesialpedagogisk hjelp informasjon om hvilken kompetanse de som gir hjelpen skal ha?.....	25
3.2.13	Inneholder vedtak om spesialpedagogisk hjelp tilbud om foreldrerådgivning?.....	26
3.2.14	Begrunner kommunen vedtak som ikke samsvarer med den sakkyndige vurderingen?.....	26
3.2.15	Tar kommunen stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp?.....	26
3.2.16	Inneholder vedtaket informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans og informasjon om at klagen skal sendes til kommunen?	27
3.2.17	Inneholder vedtaket informasjon om retten til å se sakens dokumenter?	28
3.2.18	Fatter kommunen vedtak om spesialpedagogisk hjelp så snart som mulig når PPT har utarbeidet sakkyndig vurdering, og med oppstartsdato ut fra barnets behov?	28
4	Statsforvalterens reaksjoner	30
4.1	Pålegg om retting	30
4.2	Oppfølging av påleggene	31
5	Kommunen har rett til å klage	31

1 Innledning

Statsforvalteren fører tilsyn med kommunen som barnehagemyndighet, jf. barnehageloven § 54. Reglene for statlig tilsyn er hjemlet i kommuneloven kapittel 30.

I tilsyn kontrollerer vi om barnehagemyndigheten oppfyller barnehageloven med forskrifter.

Dersom barnehagemyndigheten ikke følger regelverket, kan vi pålegge retting.

Våre tilsyn er offentlig myndighetsutøvelse, noe som innebærer at vi skal gjennomføre tilsynet i samsvar med reglene i forvaltningsretten og offentlighetsloven. I tilsynet behandler vi personopplysninger. Les mer om vår behandling av personopplysninger på [www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/](http://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/tilsyn/).

1.1 Kort om Ringerike kommune

Ringerike kommune ligger i tidligere Buskerud fylke, nå Viken fylke. I Ringerike kommune er det 11 kommunale barnehager, 13 private barnehager og 4 private familiebarnehager. Det er rapportert 36 vedtak etter barnehageloven § 31, jf. rapportering i BASIL per 15.12.2021.

1.2 Tema for tilsynet

Temaet for dette tilsynet er kommunens plikt til å oppfylle retten til spesialpedagogisk hjelp, jf. barnehageloven §§ 31 - 35, forvaltningsloven §§ 2, 11 a, 17, 23, 24, 25 og 27 og barnekonvensjonen artikkel 3.

Under dette temaet kontrollerer vi:

- Kommunens rutine og praksis for å undersøke om et barn har rett til spesialpedagogisk hjelp.
- Om kommunen fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp der barn under opplæringspliktig alder har særlig behov for det.
- Kommunens tilrettelegging for foreldremedvirkning.
- Om kommunen sørger for at det foreligger en sakkyndig vurdering av om barnet har særlig behov for spesialpedagogisk hjelp.
- Kommunens vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

Vi har ikke sett på hvordan kommunen oppfyller andre krav i regelverket. Formålet med tilsynet er å kontrollere om kommunen oppfyller kravene i regelverket knyttet til spesialpedagogisk hjelp, og slik bidra til økt rettssikkerhet for barn og foreldre.

1.3 Om gjennomføringen av tilsynet

Statsforvalteren åpnet tilsyn med Ringerike kommune i brev av 17.01.2022. Kommunen ble pålagt å levere dokumentasjon til oss. Vi har fått dokumentasjon for å gjennomføre tilsynet.

- Organisasjonskart for Ringerike kommune

- Redegjørelse for kommunens rutiner
- 14 sakkyndig vurderinger
- Sju enkeltvedtak hvor kommunen innvilger spesialpedagogisk hjelp etter barnehageloven § 35.
- Ett enkeltvedtak der kommunen gir avslag på spesialpedagogisk hjelp etter barnehageloven § 35.
- Henvisinger til Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT)

I dette tilsynet har vi også benyttet Utdanningsdirektoratets system for egenvurdering, RefLex, som informasjonsgrunnlag. RefLex er utfylt av Ringerike kommune.

Våre vurderinger og konklusjoner i denne rapporten er basert på den skriftlige dokumentasjonen fra Ringerike kommune. I denne rapporten presenterer vi våre foreløpige vurderinger og konklusjoner.

Den foreløpige tilsynsrapporten ble noe utsatt i forhold til tidsplanen i åpningsbrevet, og kommunen ble informert om dette. Vi sendte foreløpig tilsynsrapport til kommunen 21.04.2022. I den presenterte vi våre foreløpige vurderinger og konklusjoner. Vi har også gjennomført veiledning med kommunen den 25. mai hvor vi gikk igjennom korreksjonspunktene i den foreløpige tilsynsrapporten. Kommunen har kommentert innholdet i den foreløpige rapporten innen den utsatte fristen som var 10. juni 2022. Vi har behandlet kommentarene under hvert av de temaene som kommunen har gitt tilbakemelding på.

2 Utarbeide sakkyndig vurdering

2.1 Rettslige krav

Kommunen må sørge for at det blir utarbeidet en sakkyndig vurdering av om barnet har særlig behov for spesialpedagogisk hjelp før den gjør vedtak om spesialpedagogisk hjelp, jf. barnehageloven §§ 33 jf. 31.

2.2 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner

2.2.1 Utarbeider PPT sakkyndige vurderinger om spesialpedagogisk hjelp i de tilfellene hvor barnehageloven krever det?

Rettslig grunnlag

Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT) skal sørge for at det blir utarbeidet sakkyndige vurderinger, jf. barnehageloven § 34. Kommunen må derfor utarbeide sakkyndig vurdering i alle tilfeller der den mottar henvendelser om barn som kan ha rett til spesialpedagogisk hjelp, jf. barnehageloven § 34 jf. § 31. Den sakkyndige vurderingen er en forutsetning for at kommunen skal kunne vurdere om et barn har rett til spesialpedagogisk hjelp, og kommunen må derfor utarbeide en sakkyndig vurdering selv om kommunen mener barnet ikke har behov for spesialpedagogisk hjelp.

Våre observasjoner

I forbindelse med tilsynet har vi mottatt 14 sakkyndige vurderinger, med tilhørende henvisninger. Vi har ikke mottatt dokumentasjon som viser at PPT har fått en henvendelse og deretter ikke utarbeidet en sakkyndig vurdering.

Videre har kommunen oversendt en skriftlig redegjørelse for deres rutine fra kommunen får kunnskap om barn som har behov for spesialpedagogisk hjelp til vedtaket er satt i gang og følges opp. Ifølge redegjørelsen kan både foreldre, barnehagen og helsestasjonen sende en henvisning til Pedagogisk Psykologisk tjeneste (PPT). I kommunens rutine står det at der barnehagen henviser, skal de ha med foreldrene på henvisningen. I tillegg skriver kommunen at PPT tar imot henvisningen og tildeler saken til en PP-rådgiver. PP-rådgiveren utreder barnets behov for spesialpedagogisk hjelp, og gir en anbefaling knyttet til barnets eventuelle behov for spesialpedagogisk hjelp i barnehagen.

Våre vurderinger

Etter vår vurdering viser den tilsendte dokumentasjonen at kommunen har en rutine på at PPT skal utarbeide en sakkyndig vurdering i de tilfellene barnehagen eller foreldrene sender en henvisning. Vi viser til at det for alle de innsendte sakene foreligger både en henvisning og en sakkyndig vurdering. I tillegg viser vi til at kommunen i sin redegjørelse om kommunens praksis skriver at PP-rådgiver som får tildelt saken gir en anbefaling om spesialpedagogisk hjelp etter å ha utredet barnet.

Konklusjon

Ringerike kommune sørger for at PPT utarbeider sakkyndige vurderinger om spesialpedagogisk hjelp i de tilfellene hvor barnehageloven krever det.

2.2.2 Får barnet anledning til å gi uttrykk for sin mening når PPT utarbeider sakkyndig vurdering?

Rettslig grunnlag

Barnet skal få anledning til å gi uttrykk for sin mening om behovet for spesialpedagogisk hjelp, jf. barnehageloven § 32, jf. §§ 31 og 33, jf. barnekonvensjonen artikkel 12.

Våre observasjoner

I de sakkyndige vurderingene vi har mottatt fra kommunen står det at PPT gjennomfører observasjoner av barnet og har samtale med foreldrene. Det fremkommer ikke at PPT har samtale med barnet eller hører barnet direkte på en annen måte.

I flere av de sakkyndige vurderingene vi har mottatt fremgår det at PPT observerer barna flere ganger i barnehagen.

Våre vurderinger

Det er vår vurdering at PPT ikke gir barnet anledning til å gi uttrykk for sin mening under utarbeidelsen av sakkyndig vurdering. Vi viser til at PPT ikke har gjennomført samtale med barnet eller vist til at barnets mening kommet frem på andre måter, som for eksempel gjennom tegninger eller andre måter som barnet kan uttrykke seg på. Det er ikke alltid det er mulig å høre barnet direkte, for eksempel på grunn av alder og modenhet. Etter vårt syn må det imidlertid i

slike tilfeller komme fram at PPT har forsøkt å høre barnet, eller i alle fall vurdert om barnet kan høres på en mer direkte måte enn via sine foreldre, de ansatte i barnehagen eller eventuelt andre som kan si noe om hva barnet selv ønsker. Barnet har etter barnekonvensjonen artikkel 12 rett til å si sin mening. Kommunen plikter å legge til rette for at barnet skal kunne si sin mening der barnet er i stand til det.

Konklusjon

Ringerike kommune sørger ikke for at barnet får anledning til å gi uttrykk for sin mening når PPT utarbeider sakkyndig vurdering.

2.2.3 Får foreldrene uttale seg når PPT utreder og vurderer behovet for spesialpedagogisk hjelp?

Rettslig grunnlag

Foreldrene må få uttale seg når PPT utreder og vurderer behovet for spesialpedagogisk hjelp, jf. barnehageloven § 32, jf. §§ 31 og 33.

Våre observasjoner

Den oversendte dokumentasjonen viser at PPT har samtale med barnets foreldre før de utarbeider en sakkyndig vurdering. Det er referert til samtalen i de sakkyndige vurderingene.

Våre vurderinger

På bakgrunn av våre observasjoner er det vår vurdering at foreldrene får mulighet til å uttale seg når PPT utreder og vurderer behovet for spesialpedagogisk hjelp.

Konklusjon

Ringerike kommune sørger for at foreldrene får uttale seg når PPT utreder og vurderer behovet for spesialpedagogisk hjelp.

2.2.4 Legger PPT stor vekt på barnets og foreldrenes syn i sin tilråding om spesialpedagogisk hjelp?

Rettslig grunnlag

Barnets og foreldrenes syn skal tillegges stor vekt når dere utarbeider den sakkyndige vurderingen, jf. barnehageloven § 32 andre ledd og barnekonvensjonen artikkel 3 og 12.

Våre observasjoner

Som nevnt under kontrollspørsmål 2.2.3 står det i de sakkyndige vurderingene at PPT har samtale med foreldrene, og vi ser av de sakkyndige vurderingene at foreldrene beskriver barnet i disse samtaler. Vi ser videre i de sakkyndige vurderingene at PPT har observert barnet en eller flere ganger, og at PPT gir en beskrivelse av barnet i de ulike situasjonene som de har observert barnet i. Vi kan ikke se at PPT gir barna anledning til å gi uttrykk for sin mening, jf. kontrollspørsmål 2.2.2.

Våre vurderinger

Av den oversendte dokumentasjonen ser vi at PPT har observert barnet i barnehagen opptil flere ganger. Vi kan imidlertid ikke se at PPT har samtale med barnet eller lar barnet uttrykke seg på

en annen måte. I de sakkyndige vurderingene står det heller ikke at PPT har vurdert om de kan snakke med barnet.

Som følge av at det er vår vurdering at når barnets rett til å bli hørt ikke er klarlagt i tilstrekkelig grad, vil det heller ikke kunne fremgå hvordan barnets syn er vektlagt i tilrådingen. Videre har vi merket oss at PPT gjennomfører samtaler med foreldrene, og at PPT gjengir fra disse samtalene i tilrådingene. Imidlertid fremgår det ikke hvor stor vekt foreldrenes syn er tillagt.

Konklusjon

Ringerike kommune sørger ikke for at PPT legger stor vekt på barnets og foreldrenes syn i sin tilråding om spesialpedagogisk hjelp.

2.2.5 Opplyser PPT saken så godt som mulig før de utarbeider sakkyndige vurderinger?

Rettslig grunnlag

Saken skal være så godt opplyst som mulig før PPT utarbeider sakkyndige vurderinger, jf. barnehageloven §§ 33 og 34 jf. §§ 31 og 32, jf. forvaltningsloven § 17. PPT skal foreta en helhetlig utredning og bruke ulike kilder og metoder i utredningsarbeidet. PPT har plikt til å innhente alle opplysninger som trengs før de gjør den sakkyndige vurderingen. Dersom PPT ikke har tilstrekkelig fagkompetanse i en sak, må de hente inn nødvendig kompetanse fra andre.

Våre observasjoner

I de oversendte sakkyndige vurderingene observerer vi at PPT gjennomfører samtaler med foreldrene og personalet i barnehagen. Videre går det frem at PPT observerer barnet og utfører ulike tester/kartlegginger. Det fremkommer også at PPT, der det trengs, innhenter annen dokumentasjon fra andre instanser.

Våre vurderinger

Etter vårt syn tilsier den dokumentasjonen vi har mottatt at PPT foretar en helhetlig utredning på et bredt grunnlag av informasjon fra ulike relevante kilder. Imidlertid er det, som nevnt under punkt 2.2.2, vår vurdering at PPT ikke sørger for at barnet får anledning til å gi uttrykk for sin mening når PPT utarbeider sakkyndig vurdering. Som følge av at barnet ikke har fått anledning til å gi uttrykk for sin mening, vil det heller ikke være sannsynliggjort at PPT har opplyst saken så godt som mulig i forkant av den sakkyndige vurderingen.

Konklusjon

Ringerike kommune sørger ikke for at PPT opplyser saken så godt som mulig før de utarbeider sakkyndige vurderinger.

2.2.6 Utarbeider PPT sakkyndige vurderinger så snart som mulig?

Rettslig grunnlag

Kommunen skal forberede og avgjøre saker om spesialpedagogisk hjelp så snart som mulig, jf. forvaltningsloven § 11 a. Siden den sakkyndige vurderingen er en del av saksforberedelsen, må PPT utarbeide den sakkyndige vurderingen så snart som mulig. Kapasitetsmessige utfordringer

som oppstår gjentatte ganger, eller som er av lengre varighet, vil ikke være en gyldig grunn til at det tar lang tid å utrede saken. Det kan ikke innføres ventelister for utredning av barns behov for spesialpedagogisk hjelp. Dette vil stride mot det enkelte barnets rett til spesialpedagogisk hjelp.

Våre observasjoner

I den foreløpige tilsynsrapporten skrev vi at i den oversendte dokumentasjonen vi har mottatt, fremgår det at PPT i mange av de sakkyndige vurderingene ikke oppgir når barnet ble henvist. Vi etterspurte derfor henvisningsskjemaene fra kommunen. Etter at vi mottok dokumentasjonen, merket vi oss at det har tatt fra 104 dager og opp til 329 dager fra henvisning er sendt til at PPT har utarbeidet en sakkyndig vurdering.

I kommunens tilbakemelding på foreløpig tilsynsrapport skriver kommunen at PP-tjenesten utlyser våren 2022 tre nye stillinger som PP-rådgivere for å redusere saksbehandlingstiden. Kommunen viste til at bakgrunnen for dette var tidligere tilsyn fra en annen statsforvalter og forvaltningsrevisjon fra kontrollutvalget i kommunen. Som tiltak fra tidligere tilsyn rapporterer PP-tjenesten til statsforvalter på gjennomsnittlig saksbehandlingstid. Videre skriver kommunen at de forventer at PPT utarbeider sakkyndige vurderinger så snart som mulig innen ett år med igangsatte tiltak.

Våre vurderinger

I den foreløpige tilsynsrapporten vurderte vi at det gjennomgående tar lang tid fra henvisning er mottatt til PPT har utarbeidet en sakkyndig vurdering.

Utdanningsdirektoratets har i sin veileder om spesialpedagogisk hjelp skrevet det at PP-tjenesten skal gi melding til kommunen dersom deres saksbehandlingstid fører til at kommunen ikke kan behandle saken innen én måned, jf. forvaltningsloven § 11 a. Videre skriver direktoratet om saksbehandlingstid:

I vurderingen av hva som er for lang saksbehandlingstid, vil barnets behov for å få avklart sine behov og rettigheter så raskt som mulig, føre til at for eksempel en saksbehandlingstid på totalt over tre måneder kan være for lang.

I foreløpig tilsynsrapport skrev vi at som nevnt under våre observasjoner bruker PPT ca. 3,5 - 11 mnd. fra henvisningen er mottatt hos PPT til de har utarbeidet en sakkyndig vurdering. Dette overstiger det som direktoratet har angitt som lang saksbehandlingstid og det er derfor vårt syn at kommunen ikke sørger for at PPT utarbeider de sakkyndige vurderingene så snart som mulig.

I forlengelse av kommunens tilbakemelding viser vi til at det er positivt at kommunen utlyser flere stillinger for å få ned saksbehandlingstiden i kommunen. Ettersom dette er en endring som ligger frem i tid, og som vi foreløpig ikke kan vurdere effekten av, vurderer vi imidlertid at kommunen på nåværende tidspunkt har en praksis hvor kommunen ikke sørger for at PPT utarbeider en sakkyndig vurdering så snart som mulig.

Vi opprettholder derfor vårt korreksjonspunkt.

Konklusjon

Ringerike kommune sørger ikke for at PPT utarbeider sakkyndige vurderinger så snart som mulig.

2.2.7 Gjør PPT rede for og tar stilling til om det foreligger sen utvikling og lærevansker hos barnet?

Rettslig grunnlag

PPT må ta stilling til hvilke særlige vansker og behov barnet har, og om det foreligger sen utvikling og lærevansker hos barnet, jf. barnehageloven § 34.

Våre observasjoner

I de sakkyndige vurderingene har PPT en overskrift som heter *vurdering av undersøkelsen*. Under dette punktet tar PPT stilling til om barnet har forsinket utvikling. Videre er det en beskrivelse av PPTs sin vurdering av barnet ut ifra de observasjonene de har gjort og den informasjonen de har innhentet.

Våre vurderinger

På bakgrunn av våre observasjoner er det vår vurdering at PPT tar stilling til hvilke særlige vansker og behov barnet har, og om det foreligger sen utvikling og lærevansker hos barnet.

Konklusjon

Ringerike kommune sørger for at PPT gjør rede for og tar stilling til om det foreligger sen utvikling og lærevansker hos barnet.

2.2.8 Gjør PPT rede for og tar stilling til realistiske mål for barnets utvikling og læring?

Rettslig grunnlag

PPT må gjøre rede for realistiske mål for barnets utvikling og læring, jf. barnehageloven § 34.

Våre observasjoner

I den tilsendte dokumentasjonen ser vi at PPT i de sakkyndige vurderingene har et eget avsnitt som omhandler realistiske mål for barnets utvikling og læring. Under dette punktet konkretiserer PPT hvilke mål det skal jobbes med.

Våre vurderinger

Det er vår vurdering at PPT gjør rede for og tar stilling til realistiske mål for barnets utvikling og læring. Dette gjøres ved at PPT beskriver mål for den spesialpedagogiske hjelpen.

Konklusjon

Ringerike kommune sørger for at PPT gjør rede for og tar stilling til realistiske mål for barnets utvikling og læring.

2.2.9 Gjør PPT rede for og tar stilling til om barnets behov kan avhjelpes innenfor det ordinære barnehage tilbudet, dersom barnet går i barnehage?

Rettslig grunnlag

For barn som går i barnehage, må PPT også vurdere om barnehagen har nødvendige ressurser

og kompetanse til å avhjelpe barnets behov innenfor det ordinære barnehagetilbudet, jf. barnehageloven § 34, jf. barnekonvensjonen artikkel 3.

Våre observasjoner

Blant de 14 sakkyndige vurderingene som kommunen har sendt inn, er det en sakkyndig vurdering fra 2020 og fire sakkyndige vurderinger fra 2021 hvor PPT tilrår spesialpedagogisk hjelp. Vi kan ikke se at disse fem sakkyndige vurderingene inneholder en vurdering av om barnets behov kan avhjelpes innenfor det ordinære barnehagetilbudet.

Vi har mottatt fire sakkyndige vurderinger fra 2021 og 2022 hvor PPT ikke anbefaler spesialpedagogisk hjelp. Her er det listet opp hvilke tiltak barnehagen kan jobbe med. Disse sakkyndige vurderingene inneholder imidlertid heller ikke en vurdering av om barnehagen har nødvendige ressurser og kompetanse til å avhjelpe barnets behov innenfor det ordinære barnehagetilbudet.

Videre har vi mottatt fem sakkyndige vurderinger fra 2017 frem til 2019 som inneholder en vurdering av om barnets behov kan avhjelpes innenfor det ordinære barnehagetilbudet. Av disse er det fire avslag og en delvis innvilgelse.

Våre vurderinger

Vi har sett at det i de eldste sakkyndige vurderingene fra 2017 frem til 2020 der PPT gir avslag eller delvis innvilgelse fremgår en vurdering av om barnets behov kan avhjelpes innenfor det ordinære barnehagetilbudet. Imidlertid inneholder ikke de nyeste sakkyndige vurderingene fra 2020 og 2022 denne vurderingen. Etter vårt syn er det mest relevant å se på kommunens nyere praksis der denne går i en annen retning enn praksis som ligger mer bakover i tid. I de nyere sakkyndige vurderingene mangler det som nevnt en vurdering av om barnehagen har nødvendige ressurser og kompetanse til å avhjelpe barnets behov innenfor det ordinære barnehagetilbudet. Det er derfor vår vurdering at PPT ikke gjør rede for og tar stilling til om barnets behov kan avhjelpes innenfor det ordinære barnehagetilbudet.

Konklusjon

Ringerike kommune sørger ikke for at PPT gjør rede for og tar stilling til om barnets behov kan avhjelpes innenfor det ordinære barnehagetilbudet, dersom barnet går i barnehage.

2.2.10 Gjør PPT rede for og tar stilling til hvilken type hjelp og organisering som vil bidra til barnets utvikling og læring?

Rettslig grunnlag

Det må fremgå om dere anbefaler hjelp i barnehagegruppen, i mindre grupper eller én til én i større eller mindre grad av tiden, og dere må tidfeste hvor mye av tiden som skal gå med til de forskjellige formene for hjelp, jf. barnehageloven § 34, jf. barnekonvensjonen artikkel 3.

Våre observasjoner

I foreløpig tilsynsrapport skrev vi at i de sakkyndige vurderingene hvor barnet innvilges spesialpedagogisk hjelp har PPT en egen overskrift som heter *beskrivelse av den spesialpedagogiske hjelpen*. Under dette punktet fremkommer det hvordan hjelpen skal organiseres, blant annet at «hjelpen kan gis som oppfølging én til én, som oppfølging i liten

gruppe, og i stor gruppe». PPT skriver at det er en individuell vurdering av hvordan hjelpen skal organiseres. Vi kan ikke se at det fremgår hvor mye av tiden som skal gå til at hjelpen gis én til én, i liten gruppe eller i stor gruppe.

Ringerike kommune skriver i sin tilbakemelding på foreløpig tilsynsrapport at de mener at det er behov for fleksibilitet i organiseringen for å ivareta barnets beste. Videre skriver kommunen at det spesifiseres i sakkyndig vurdering hvor mange timer som skal gå direkte til barnet.

Våre vurderinger

I foreløpig tilsynsrapport viste vi til at PPT skriver at hjelpen skal gis både én til én, i mindre grupper og i stor gruppe. PPT skriver imidlertid ikke hvor mye av tiden som skal gå med til de ulike formene for hjelp. Dermed var det vår vurdering at PPT ikke gjør rede for og tar stilling til hvordan hjelpen skal organiseres i henhold til regelverket.

Det fremgår av det rettslige kravet utarbeidet av Utdanningsdirektoratet at PPT skal tidfeste hvor mye av tiden som skal gå med til de forskjellige formene for hjelp.

I forlengelse av kommunens tilbakemelding på foreløpig tilsynsrapport viser vi til «Veilederen spesialpedagogisk hjelp» fra Utdanningsdirektoratet. I veilederen fremkommer det at den sakkyndige vurderingen må være så utførlig at kommunen ikke er i tvil om hva PPT tilrår (anbefaler) når et enkeltvedtak om spesialpedagogisk hjelp skal fattes. PPT må sørge for at kommunens avgjørelser blir tatt på et best mulig faglig grunnlag. Dette følger også av forvaltningsloven § 17.

Videre går det frem av veilederen at den sakkyndige vurderingen må være utfyllende, både når det gjelder utredninger og tilrådninger. Skjønnsmessige størrelser og vurderinger gir for vage råd til kommunen når enkeltvedtak skal fattes. Det er viktig at det er enkelt for kommunen å se de faglige vurderingene som ligger til grunn for den sakkyndige vurderingen, slik at den kan brukes som grunnlag for enkeltvedtaket. Den sakkyndige vurderingen må også være utformet slik at både kommunen og foreldrene forstår innholdet i den.

I veilederen er det i tillegg skrevet at den sakkyndige vurderingen ikke er bindende, men er en rådgivende uttalelse fra PPT til den som skal fatte enkeltvedtak. Dette gjelder også PPT sine rådgivende uttalelser om hvor mye av tiden som skal gå med til de forskjellige formene for hjelp. Av den grunn er det vår vurdering at denne tidfestingen ikke er til hinder for fleksibilitet og justering av organiseringen ut ifra barnets behov i løpet av vedtakets varighet.

Vi opprettholder derfor vår vurdering om at PPT ikke i tilstrekkelig grad gjør rede for og tar stilling til hvilken type hjelp og organisering som vil bidra til barnets utvikling og læring.

Konklusjon

Ringerike kommune sørger ikke for at PPT gjør rede for og tar stillingen til hvilken type hjelp og organisering som vil bidra til barnets utvikling og læring.

2.2.11 Gjør PPT rede for og tar stilling til hvilket omfang av spesialpedagogisk hjelp som er nødvendig, og hvilken kompetanse de som gir hjelpen, bør ha?

Rettslig grunnlag

Det skal fremgå hvor mange timer per år eller uke spesialpedagogisk hjelp dere anbefaler. Hvilken kompetanse dere anbefaler at de som gir hjelpen skal ha, må også fremgå av den sakkyndige vurderingen, jf. barnehageloven § 34, jf. barnekonvensjonen artikkel 3.

Våre observasjoner

I de oversendte sakkyndige vurderingene er det et eget avsnitt som inneholder informasjon om omfang av den spesialpedagogiske hjelpen og hvilken kompetanse de som gir hjelpen bør ha. Omfanget er oppgitt i årstimer. Informasjon om kompetanse er enten spesialpedagog, pedagog eller barne- og ungdomsarbeider.

Våre vurderinger

Vi observerer at PPT i de sakkyndige vurderingene skriver hvor mange timer de anbefaler, samt hvilken kompetanse de anbefaler at de som gir hjelpen skal ha. Det er derfor vår vurdering at lovkravet er oppfylt.

Konklusjon

Ringerike kommune sørger for at PPT gjør rede for og tar stilling til hvilket omfang av spesialpedagogisk hjelp som er nødvendig, og hvilken kompetanse de som gir hjelpen, bør ha.

2.2.12 Vurderer PPT hva som er barnets beste når de utarbeider sakkyndige vurderinger?

Rettslig grunnlag

Den sakkyndige vurderingen må inneholde en vurdering av barnets beste, jf. barnekonvensjonen artikkel 3. Barnets beste er et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører barn, og det skal mye til for å sette det til side. Barnets syn på den spesialpedagogiske hjelpen er svært viktig når dere vurderer hva som er til barnets beste. Dere må foreta en helhetlig vurdering av barnets situasjon hvor barnets behov for utvikling og læring må avveies mot andre behov, for eksempel deltakelse i fellesskapet og hvile.

Våre observasjoner

I den foreløpige tilsynsrapporten skrev vi at Ringerike kommune ikke har en egen overskrift som heter barnets beste i de sakkyndige vurderingene vi har mottatt fra kommunen i forbindelse med tilsynet. Vi kunne heller ikke se at hva som er barnets beste er nevnt i de sakkyndige vurderingene.

Kommunen skriver i sin tilbakemelding på foreløpig tilsynsrapport at arbeid med vurdering av barns beste er igangsatt. Videre skriver de at eksempel på sakkyndig vurdering kan ettersendes.

Våre vurderinger

I den foreløpige tilsynsrapporten vurderte vi at de oversendte sakkyndige vurderingene ikke

inneholder en helhetlig vurdering av barnets situasjon hvor barnets behov for utvikling og læring må avveies mot andre behov. Vi kan ikke se hvordan PPT har vurdert barnets beste i den konkrete saken. Dermed var det vår vurdering at PPT ikke vurderer hva som er barnets beste når de utarbeider sakkyndige vurdering.

Vi viser til at det er positivt at Ringerike kommune har igangsatt et arbeid med sine vurderinger av barnets beste. Imidlertid så er det, som nevnt i punkt 2.2.6, i utgangspunktet kommunens praksis i dag som vi skal vurdere i forbindelse med dette tilsynet. Ettersom dette arbeidet er en endring som ligger frem i tid, vurderer vi at kommunen på nåværende tidspunkt har en praksis hvor PPT ikke vurderer hva som er barnets beste når de utarbeider sakkyndige vurderinger. Vi viser til at vi foreløpig ikke har sett konkrete eksempler (vedtak) på at kommunen har endret sin praksis. Vi opprettholder derfor korreksjonspunktet

Konklusjon

Ringerike kommune sørger ikke for at PPT vurderer hva som er barnets beste når de utarbeider sakkyndige vurderinger.

3 Fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp

3.1 Rettslige krav

Kommunen må sørge for å fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp som oppfyller kravene i barnehageloven kap. VII og saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven, jf. barnehageloven § 31 og forvaltningsloven §§ 2, 11 a, 17, 23, 24, 25 og 27.

3.2 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner

3.2.1 Kan foreldre melde behov om spesialpedagogisk hjelp for barnet når som helst gjennom året?

Rettslig grunnlag

Formålet med spesialpedagogisk hjelp er at barn skal få hjelp og støtte så tidlig som mulig, jf. barnehageloven § 31 annet ledd. Dette betyr at foreldre har rett til å melde behov for spesialpedagogisk hjelp når som helst, jf. barnehageloven § 31 første ledd.

Våre observasjoner

I RefLex svarer Ringerike kommune at saksgangen i kommunen er at barnehagene eller foreldrene når som helst kan henvise direkte til PPT for en utredning. Den sakkyndige vurderingen fra PPT sendes til barnehagemyndigheten som deretter fatter et enkeltvedtak. Kommunen skriver i sin redegjørelse til oss at barnet kan henvises til PPT ved bekymring for barnets utvikling. Videre skriver kommunen at det er foreldrene, barnehagen eller helsestasjonen som henviser til PPT. Kommunen skriver i sin rutine at der det er barnehagen som henviser, skal foreldrene være med på henvisningen. I saker hvor barn ikke har barnehageplass er det ofte helsestasjonen som tar initiativ til en henvisning sammen med foreldrene.

I den oversendte dokumentasjonen fremkommer det at henvisningene er sendt i januar, februar, april, juni, oktober og november.

På kommunens hjemmeside finner vi ingen informasjon om spesialpedagogisk hjelp eller henvisningsskjema.

Våre vurderinger

Den oversendte dokumentasjonen, samt kommunens egen beskrivelse av rutinen tilsier at det ikke er noen søknadsfrist for å melde behov for spesialpedagogisk hjelp. Vi har merket oss at det ikke er noen informasjon eller noe søknadsskjema på kommunens hjemmeside slik at foreldre selv kan sende et henvisningsskjema til kommunen. Vi vurderer likevel at kommunen har flere arenaer hvor foreldrene kan melde behov for spesialpedagogisk hjelp som for eksempel i barnehagen eller via helsestasjonen. Etter vårt syn fremstår det derfor som at foreldrene har mulighet til å melde behov om spesialpedagogisk hjelp når som helst gjennom året.

Konklusjon

I Ringerike kommune kan foreldre melde behov om spesialpedagogisk hjelp for barnet når som helst gjennom året.

3.2.2 Henviser kommunen barnet til PPT så snart foreldrene har bedt om en sakkyndig vurdering?

Rettslig grunnlag

Kommunen kan ikke vente med å henvise barn til PPT eller ha faste perioder i året for henvisning. Kommunens økonomi og budsjett kan ikke styre når barn får oppfylt sin rett til spesialpedagogisk hjelp. Jf. barnehageloven § 31 første ledd.

Våre observasjoner

I den foreløpige tilsynsrapporten skrev vi at kommunen i RefLex har svart ja på dette spørsmålet. Kommunen henviste til til kontrollspørsmålet ovenfor, hvor kommunen har svart at foreldre kan melde behov for spesialpedagogisk hjelp gjennom hele året.

Videre skrev vi at som nevnt under kontrollspørsmål 3.2.1, så skriver kommunen i sin redegjørelse at barnet kan henvises til PPT ved bekymring for barnets utvikling. Foreldre, barnehage eller helsestasjon henviser til PPT. Barnehagen skal ha med foreldrene på henvisningen. Videre står det at i saker hvor barn ikke har barnehageplass, er det ofte helsestasjonen som tar initiativ til en henvisning sammen med foreldrene.

I den foreløpige tilsynsrapporten skrev vi at flertallet av henvisningene vi har mottatt, er sendt via barnehagen med samtykke fra foreldrene. I ett tilfelle er henvisningen sendt ved hjelp av helsetjenesten. I en av de innsendte sakene, ser vi at PPT har sendt henvisningen til barnehagen i retur som følge av at det manglet signatur fra barnehagens leder.

Ringerike kommune skriver i sin tilbakemelding på foreløpig tilsynsrapport at det eksemplet som Statsforvalter viser til om manglende underskrift fra leder av barnehagen ikke forsinket prosessen. Videre skriver kommunen at det etter deres rutiner må være underskrift fra leder av

barnehagen når barnehagen er henvisningsinstans. Kommunen mener at det ikke er krav om underskrift fra barnehagen hvis foreldre henviser på eget initiativ. Det er beskrevet på kommunens nettsider hvordan foreldre selv kan henvise.

Våre vurderinger

I foreløpig tilsynsrapport vurderte vi at vi, som nevnt i punkt 3.2.1, at kommunen har flere arenaer hvor foreldrene kan henvende seg for å søke om spesialpedagogisk hjelp. Videre står det i kommunens rutine at foreldre kan henvise til PPT. Det fremgår imidlertid ikke hvordan kommunen konkret sørger for at foreldrene er informert om retten til å be om en sakkyndig vurdering og hvordan de i så fall skal gå frem.

Videre skrev vi i den foreløpige tilsynsrapporten at vi har observert at PPT i et tilfelle sendte henvisningen tilbake til barnehagen som følge av at det manglet underskrift fra barnehagens leder. I den forbindelse viste vi til at foreldrene har rett til å kreve sakkyndig vurdering med sikte på å fastslå om barnet har et særlig behov og dermed har rett til spesialpedagogisk hjelp. Det er ikke barnehagen som skal avgjøre dette. I vurderingen skal PPT gjøre rede for og ta stilling til om barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp. Når foreldrene ber om spesialpedagogisk hjelp til sitt barn, må kommunen sørge for at PPT utarbeider en sakkyndig vurdering, og at det deretter fattes et vedtak.

I Utdanningsdirektoratets veileder om spesialpedagogisk hjelp står det at

Når foreldrene eller noen andre har meldt bekymring for om et barn har behov for spesialpedagogisk hjelp, sender kommunen, i samarbeid med foreldrene, en henvisning til PP-tjenesten om at de ønsker en sakkyndig vurdering av barnet.

Dette forutsetter at foreldrene har gitt samtykke til at det skal foretas en sakkyndig vurdering. Foreldrene kan også på eget initiativ kontakte PP-tjenesten for å få råd og veiledning. Hver kommune kan fastsette rutiner for hvordan PP-tjenesten skal få henvisningen.

Vi har merket oss kommunens tilbakemelding på den foreløpige rapporten. Imidlertid viser vi til at det ikke er avgjørende for vår vurdering om prosessen i det konkrete eksemplet med manglende signatur fra styrer faktisk ble forsinket. Som nevnt ovenfor så er det ikke et krav om at barnehagen må signere på en henvisning for at PPT skal behandle søknaden om spesialpedagogisk hjelp, så lenge det foreligger et samtykke fra foresatte. Det skal ikke være opp til barnehagen å vurdere om barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp. I tillegg blir det et spørsmål om hva PPT ville gjort dersom styrer i barnehagen ikke hadde signert henvisningen. På bakgrunn av dette opprettholder vi korreksjonspunktet.

Konklusjon

Ringerike kommune henviser ikke barnet til PPT så snart foreldrene har bedt om en sakkyndig vurdering.

3.2.3 Er det innhentet samtykke fra foreldrene før PPT utarbeider sakkyndig vurdering?

Rettslig grunnlag

Foreldre må samtykke til at det utarbeides sakkyndig vurdering, og de må få mulighet til å uttale seg om den sakkyndige vurderingen før det fattes vedtak. Foreldrene kan samtykke til sakkyndig vurdering og vedtak om spesialpedagogisk hjelp samtidig, men dersom de bare har bedt om en sakkyndig vurdering, må det innhentes særskilt samtykke før det fattes vedtak.

Våre observasjoner

I RefLex svarer kommunen at barnehagene skal ha med foreldrene på henvisning til PPT. PPT innhenter samtykke fra foreldrene før det utarbeides sakkyndig vurdering.

I den oversendte dokumentasjonen følger det både samtykkeskjema til henvisning til PPT og samtykkeskjema til at kommunen kan fatte et vedtak.

Våre vurderinger

Det er vår vurdering at dokumentasjonen viser at kommunen innhenter samtykke før henvisning til PPT.

Konklusjon

Ringerike kommune innhenter samtykke fra foreldrene før de utarbeider en sakkyndig vurdering.

3.2.4 Får foreldrene mulighet til å uttale seg om innholdet i sakkyndig vurdering før det fattes vedtak om spesialpedagogisk hjelp?

Rettslig grunnlag

Foreldrene må få uttale seg når dere utreder og vurderer behovet for spesialpedagogisk hjelp, jf. § 32 første ledd annet punktum.

Våre observasjoner

Kommunen skriver i RefLex at foreldrene har en frist på åtte dager til å komme med tilbakemelding på innholdet i sakkyndig vurdering til PP-rådgiver, og at foreldrene får mulighet til å gi tilbakemelding på innholdet i forbindelse med at de gir samtykke til vedtak.

I den oversendte dokumentasjonen fremkommer det at foreldrene mottar et brev som heter informasjon og samtykke fra kommunen. I dette brevet står det blant annet at foreldre har rett til å uttale seg om innholdet og organiseringen av det spesialpedagogiske tilbudet.

Videre ser vi av de oversendte dokumentene at PPT sender et følgebrev til kommunen hvor det står at den sakkyndige vurderingen er sendt hjem til foreldrene ti dager i forkant av utsendelse til barnehagemyndigheten og barnehagen.

Våre vurderinger

Det er vår oppfatning at foreldrene blir involvert i prosessen med utarbeidelsen av den sakkyndige vurderingen. Vi vurderer at foreldrene får mulighet til å uttale seg om innholdet i den sakkyndige vurderingen før kommunen fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

Konklusjon

Ringerike kommune gir foreldrene mulighet til å uttale seg om innholdet i sakkyndig vurdering før det fattes vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

3.2.5 Innhenter kommunen samtykke fra foreldrene før kommunen fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp?

Rettslig grunnlag

Kommunen skal innhente samtykke fra foreldrene før den fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp, jf. § 32 første ledd.

Våre observasjoner

Ringerike kommune svarer ja på dette spørsmålet i RefLex. Videre fremkommer det av den oversendte dokumentasjonen at kommunen ber om et samtykke fra barnets foreldre før de fatter vedtak. Kommunen har også uttalt at de ikke har fattet vedtak ved flere anledninger fordi foreldre ikke har samtykket.

Våre vurderinger

Kommunen har dokumentert at de innhenter samtykke fra foreldrene før de fatter vedtak.

Konklusjon

Ringerike kommune innhenter samtykke fra foreldrene før kommunen fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

3.2.6 Sørger kommunen for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp?

Rettslig grunnlag

Saken må være tilstrekkelig opplyst før det fattes vedtak, jf. forvaltningsloven § 17. Det innebærer blant annet at kommunen må vurdere om PPT har foretatt en god nok vurdering av bokstav a til e i barnehageloven § 34 andre ledd, og om de har vurdert andre relevante momenter.

Kommunen må også vurdere om de innehar oppdatert informasjon om barnet. Barnet må også få anledning til å gi uttrykk for sin mening om behovet for spesialpedagogisk hjelp.

Våre observasjoner

I RefLex svarer kommunen ja på dette spørsmålet og skriver at de fatter vedtak på bakgrunn av sakkyndige vurderinger, Individuell opplæringsplan (IOP), årsrapporter og samarbeidsmøter som beskrevet i redegjørelsen av rutiner.

Videre ser vi av den innsendte dokumentasjonen at kommunen henviser til sakkyndig vurdering i sine vedtak. Den sakkyndige vurderingen bygger på informasjon fra foreldrene, PPT sine observasjoner og resultater fra tester.

Våre vurderinger

Kommunen viser i sine vedtak til den sakkyndige vurderingen. Vi legger til grunn at dette innebærer at kommunen da har lest og vurdert informasjonen den sakkyndige vurderingen

inneholder og bruker denne som grunnlag for vedtaket de fatter.

Som vi tidligere har nevnt under punkt 2.2.5 oppfatter vi det slik at de sakkyndige vurderingene er bygget på et bredt grunnlag av informasjon, men at det foreligger mangler knyttet til å høre barnet direkte der det er mulig. Som følge av at det ikke foreligger informasjon om at kommunen har gjort noe ytterligere for å kompensere for dette, er det vår vurdering at det ikke er sannsynliggjort at saken er tilstrekkelig opplyst før kommunen fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

Konklusjon

Ringerike kommune sørger ikke for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

3.2.7 Fatter kommunen vedtak i alle saker der PPT har gjennomført en sakkyndig vurdering?

Rettslig grunnlag

Kommunen har ansvar for å fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp. Når kommunen har fått en sakkyndig vurdering, skal kommunen fatte vedtak, uavhengig av om de innvilger spesialpedagogisk hjelp eller ikke.

Våre observasjoner

I foreløpig rapport viste vi til at kommunen i RefLex har svart at de fatter vedtak både når PPT anbefaler spesialpedagogisk hjelp og når de ikke anbefaler.

Videre skrev vi at kommunen i en e-post til Statsforvalteren datert 20.01.2022, skriver at de ikke fatter vedtak der foreldre ikke har sendt inn samtykke til at kommunen kan fatte vedtak.

Kommunen opplyser i e-posten at fra cirka år 2016 og frem til i dag, så har PPT vurdert at til sammen ni barn ikke har hatt rett til spesialpedagogisk hjelp. Av disse ni har foreldrene i to av sakene gitt samtykke til at det fattes enkeltvedtak. Videre skriver kommunen at alle foreldrene har fått brev og oppfølging når det gjelder samtykke til enkeltvedtak. Dette fremgår også av de oversendte dokumentene.

I tilbakemelding på foreløpig rapport har kommunen opplyst at de ber om samtykke til å fatte vedtak selv om sakkyndig vurdering ikke anbefaler rett til spesialpedagogisk hjelp. Gjennom denne prosessen får kommunen en dialog med foreldrene og foreldrene får uttale seg om innholdet i den sakkyndige vurderingen. Kommunen skriver at der hvor samtykke ikke har blitt gitt, har det heller ikke blitt gitt vedtak, men da er foreldrene klar over at de ikke har klagerett også.

Våre vurderinger

I den foreløpige tilsynsrapporten skrev vi at vi har merket oss kommunens opplysninger om at de ikke har fattet vedtak i saker der foreldrene ikke har sendt inn samtykke til at kommunen kan fatte vedtak. Videre opplyste vi om at i det rettslige kravet står det imidlertid at kommunen skal fatte vedtak uavhengig av om de innvilger spesialpedagogisk hjelp eller ikke.

Vi viste til Utdanningsdirektoratets veileder om spesialpedagogisk hjelp hvor det står følgende:

Kommer kommunen frem til at barnet ikke har behov for spesialpedagogisk hjelp, skal det fattes et enkeltvedtak om dette også.

I alle tilfeller hvor PP-tjenesten er bedt om å foreta en sakkyndig vurdering av om barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp, skal saken avgjøres ved at det treffes et enkeltvedtak.

Det var derfor vår vurdering at kommunen ikke oppfylte det rettslige kravet når kommunen ikke fattet vedtak i alle saker der PPT har gjennomført en sakkyndig vurdering.

Vi har vurdert kommunens tilbakemelding på foreløpig tilsynsrapport.

Det følger av barnehageloven § 32 første ledd at det skal innhentes samtykke fra barnets foreldre før det blir fattet vedtak om spesialpedagogisk hjelp. Imidlertid viser vi til at Utdanningsdirektoratet i sin veileder om spesialpedagogisk hjelp innledningsvis knytter kravet om samtykke til vedtak til når kommunen har kommet til at barnet *skal ha* spesialpedagogisk hjelp, jf. punkt 1 i veilederen. Direktoratet skriver blant annet følgende:

Det er et krav om at foreldrene skal samtykke før det blir gjennomført en sakkyndig vurdering og at foreldrene må samtykke i at barnet skal ha spesialpedagogisk hjelp, jf. § 32 første ledd.

Videre var rett til spesialpedagogisk hjelp tidligere regulert i opplæringsloven § 5-7, hvor det i andre ledd ble henvist til lovens § 5-4 angående kravet til samtykke:

Før det blir gjort sakkunnig vurdering og før det blir gjort vedtak om å setje i gang spesialundervisning, skal det innhentast samtykke frå eleven eller frå foreldra til eleven.

Disse kravene til samtykke og involvering av barnets foreldre er videreført i barnehageloven, jf. Prop. 103 L (2015-2016). Vi viser derfor til at kravet om samtykke til vedtak også her knytter seg til når det skal *settes i gang* hjelp, og ikke når kommunen har kommet til at hjelp ikke skal gis.

I forbindelse med opplæringsloven § 5-4, har Barne- og likestillingsdepartementet i brev datert 16.06.2015 uttalt at:

Et vedtak om å sette i gang spesialundervisning vil være et personlig forhold for barnet som kan innebære endringer i både undervisningsmetode og innholdet i opplæringen for den enkelte elev. Spesialundervisning kan være inngripende og departementet legger i likhet med Kunnskapsdepartementet til grunn at det kreves samtykke fra begge foreldre til vedtak om å sette i gang spesialundervisning selv om barnet bor fast bare hos den ene.

Når kommunen har kommet til at det ikke skal gis spesialpedagogisk hjelp, innebærer det at situasjonen for barnet i barnehagen fortsetter under det ordinære tilbudet. Et vedtak om avslag på spesialpedagogisk hjelp blir derfor ikke inngripende på samme måte slik som en innvilgelse

kan være for barnet, og kommunen må derfor fatte vedtak uavhengig av om det foreligger samtykke fra foreldrene.

I tillegg er det først når kommunen har fattet vedtak at klageretten inntreffer. Hensynet til barnets rettssikkerhet er derfor også et viktig hensyn som gjør at kommunen bør fatte vedtak i alle saker der PPT har gjennomført en sakkyndig vurdering.

På bakgrunn av det som er nevnt ovenfor, er det vår vurdering at kommunen ikke oppfyller det rettslige kravet når kommunen ikke fatter vedtak i alle saker der PPT har gjennomført en sakkyndig vurdering. Vi opprettholder derfor korreksjonspunktet.

Konklusjon

Ringerike kommune fatter ikke vedtak i alle saker der PPT har gjennomført en sakkyndig vurdering.

3.2.8 Inneholder vedtak om spesialpedagogisk hjelp informasjon om hva hjelpen skal gå ut på?

Rettslig grunnlag

Vedtakene kommunen fatter må inneholde informasjon om hva den spesialpedagogiske hjelpen skal gå ut på. Det skal tydelig framgå hva slags tilbud barnet har rett til å få.

Våre observasjoner

Kommunen svarer ja på dette spørsmålet i RefLex. I vedtakene har kommunen er overskrift som heter innhold. Under denne overskriften står det hva den spesialpedagogiske hjelpen skal gå ut på. Her viser kommunen også til den sakkyndige vurderingen og dato for den sakkyndige vurderingen. Kommunen skriver følgende i ett av vedtakene:

Det vises for øvrig til sakkyndig vurdering datert 06.12.21. Dokumentet beskriver momenter som vurderingen bygger på og gir utfyllende beskrivelser av anbefalte tiltak og organisering. Den sakkyndige vurderingen med anbefalte tiltak skal være grunnlag og utgangspunkt for barnehagens planlegging og arbeid.

Våre vurderinger

Som nevnt under våre observasjoner så fremkommer det i vedtaket hva hjelpen skal gå ut på og kommunen viser til den sakkyndige vurderingen hvor de også viser til hvilken dato den ble utarbeidet.

I følge «Veilederen spesialpedagogisk hjelp» fra Utdanningsdirektoratet er det tilstrekkelig at kommunen i sine vedtak viser til den sakkyndige vurderingen og/eller trekker inn deler av den sakkyndige vurderingen. I begge tilfeller må kommunen angi dato for den sakkyndige vurderingen.

Av den grunn er det vår vurdering at kommunens vedtak om spesialpedagogisk hjelp inneholder informasjon om hva hjelpen skal gå ut på.

Konklusjon

Ringerike kommune sine vedtak om spesialpedagogisk hjelp inneholder informasjon om hva hjelpen skal gå ut på.

3.2.9 Inneholder vedtak om spesialpedagogisk hjelp informasjon om hvor lenge hjelpen skal vare?

Rettslig grunnlag

Vedtakene dere fatter må inneholde informasjon om hvor lenge hjelpen skal vare, jf. barnehageloven § 35 andre ledd bokstav b.

Våre observasjoner

Kommunen svarer ja på dette spørsmålet i RefLex. I vedtakene er det opplyst når vedtaket varer fra og til. Vi ser at vedtakene som er fattet i august har en varighet på et barnehageår. For øvrig ser vi at alle vedtakene varer frem til august uavhengig av når på året de er fattet. Fem av syv vedtak har en varighet fra desember/januar til august.

Våre vurderinger

Det er vår vurdering at vedtakene inneholder informasjon om hvor lenge hjelpen skal vare. Utdanningsdirektoratet skriver i sin veileder om spesialpedagogisk hjelp at:

Hvilken varighet vedtaket skal ha, må vurderes konkret. I vurderingen må det ses hen til at barnets behov vil kunne være i endring, og som utgangspunkt bør vedtaket ha en varighet på ett år.

Vi har merket oss at kommunen i et flertall av sakene har fattet vedtak med varighet på under ett år, og at disse vedtakene har til felles at de gjelder frem til inneværende barnehageår er ferdig. Etter vårt syn kan dette tilsi at kommunen setter en tidsramme etter barnehageåret, og ikke etter en individuell vurdering av hva det konkrete barnet har behov for. Sett hen til at PPT i tillegg har lang saksbehandlingstid, jf. punkt 2.2.6, vil dette kunne medføre at barnet får mindre hjelp enn det har behov for.

Vi vurderer likevel at kommunen oppfyller lovkravet, som er at vedtaket inneholder informasjon om hvor lenge hjelpen skal vare.

Konklusjon

Ringerike kommunen sine vedtak om spesialpedagogisk hjelp inneholder informasjon om hvor lenge hjelpen skal vare.

3.2.10 Inneholder vedtak om spesialpedagogisk hjelp informasjon om hvilket timeomfang hjelpen skal ha?

Rettslige krav

Det må fremgå av vedtakene hvilket timeomfang hjelpen skal ha, det vil si antall timer hjelp per

år eller per uke barnet skal få, jf. barnehageloven § 19 e andre ledd bokstav c.

Våre observasjoner

Det fremkommer av de oversendte vedtakene at hjelpens omfang oppgis i antall årstimer. Årstimene er spesifisert i antall timer med spesialpedagog, pedagog og barne-og ungdomsarbeider. Antall timer med foreldrerådgivning er også spesifisert.

Våre vurderinger

Etter dette er vår vurdering at vedtakene inneholder spesifikk informasjon om hvilke timeomfang hjelpen skal ha, og at dette oppgis i årstimer.

Konklusjon

Ringerike kommune sine vedtak inneholder informasjon om hvilke timeomfang hjelpen skal ha.

3.2.11 Inneholder vedtak om spesialpedagogisk hjelp informasjon om hvordan hjelpen skal organiseres?

Rettslig grunnlag

Det skal fremgå tydelig i vedtaket hvordan hjelpen skal organiseres, jf. barnehageloven § 35. Kommunen må beskrive hvor hjelpen skal gis, for eksempel hjemme, i barnehagen eller på helsestasjonen. Kommunen må også beskrive hvordan hjelpen skal gis, for eksempel alene, i barnehagegruppen eller i liten gruppe.

Våre observasjoner

I den foreløpige tilsynsrapporten skrev vi at kommunen svarte ja på dette spørsmålet i RefLex. Videre skrev vi at vi i de oversendte vedtakene ser at kommunen skriver hvordan hjelpen skal organiseres for hvert enkelt barn. Vi observerte i vedtakene at hjelpen kan gis én til én, i liten gruppe eller i stor gruppe. I to av vedtakene står det at hjelpen skal gis én til én eller i liten gruppe. Videre inneholder vedtakene informasjon om hvor hjelpen skal gis.

I tilbakemeldingen på den foreløpige tilsynsrapporten skriver kommunen at de mener det er behov for fleksibilitet i organiseringen for å ivareta barnets beste. Videre skriver kommunen at det spesifiseres i sakkyndig vurdering hvor mange timer som skal gå direkte til barnet.

Våre vurderinger

I foreløpig tilsynsrapport skrev vi at et viktig krav til enkeltvedtaket er at det skal være individualisert. Videre vurderte vi at formuleringen om organisering av den spesialpedagogiske hjelpen ser tilnærmet lik ut i de vedtakene som vi har mottatt fra Ringerike kommune.

Vi viste til Utdanningsdirektoratets veileder for spesialpedagogisk hjelp, hvor det står:

Enkeltvedtaket må gi en begrunnelse som er basert på det enkelte barnet og dette barnets behov. Et standardisert vedtak tyder på at kommunen ikke har foretatt den utredningen som er lovpålagt før enkeltvedtak treffes etter § 35.

Dersom kommunen bruker et standardisert enkeltvedtak, er dette en saksbehandlingsfeil.

Som nevnt ovenfor var det vår vurdering i den foreløpige tilsynsrapporten at kommunens vedtak er upresise når det gjelder hvordan hjelpen skal organiseres, og at det ser ut til å være en standardformulering i vedtakene. Det fremkommer blant annet ikke hvor mye av hjelpen som skal gå til for eksempel hjelp én til én. Dette gir ikke foreldrene tydelig informasjon om hvordan hjelpen skal organiseres for deres barn. Vi vurderte derfor at vedtakene ikke gir en konkret beskrivelse av hvordan hjelpen skal organiseres. Vi har imidlertid merket oss at det fremkommer hvor hjelpen skal gis.

Det er fortsatt vår vurdering at et enkeltvedtak må være individualisert, og at et standardisert vedtak gir inntrykk av at kommunen ikke har foretatt den utredningen som er lovpålagt før enkeltvedtak treffes etter § 35. Vi vil også understreke at foreldre har en løpende klagerett på gjennomføringen av den spesialpedagogiske hjelpen. For at foresatte skal kunne ha en reell mulighet for å klage på gjennomføringen, er det viktig at det fremkommer tydelig i vedtaket hvordan hjelpen skal organiseres.

Vi opprettholder derfor vårt korreksjonspunkt.

Vår konklusjon

Ringerike kommune sine vedtak om spesialpedagogisk hjelp inneholder ikke informasjon om hvordan hjelpen skal organiseres.

3.2.12 Inneholder vedtak om spesialpedagogisk hjelp informasjon om hvilken kompetanse de som gir hjelpen skal ha?

Rettslig grunnlag

Spesialpedagogisk hjelp skal som hovedregel gis av en person med formell pedagogisk kompetanse, og kommunen skal skrive tydelig i vedtaket hvilken kompetanse som kreves av de som skal gi hjelpen, jf. barnehageloven § 35 andre ledd bokstav e. Dersom deler av hjelpen skal gis av assistent, må dette fremgå tydelig av vedtaket, og det må være klart hvem som er ansvarlig for å veilede assistenten.

Våre observasjoner

Ringerike kommune svarer ja på dette spørsmålet. I den oversendte dokumentasjonen fremkommer det hvor mye av hjelpen som skal gis av spesialpedagog, pedagog og barne- og ungdomsarbeider, og det angis hvor mange timer som skal gis av hver av dem. Videre står det at det enten må settes av tilstrekkelig tid til samarbeid mellom spesialpedagog, pedagog og Barneog ungdomsarbeider (BUA) eller at noen av de tildelte årstimerne til BUA skal brukes til samarbeid og planlegging og lignende. Det er i tillegg tilrådd årstimer til veiledning av personalet.

Våre vurderinger

Etter dette er det vår vurdering at vedtakene inneholder informasjon om hvilken kompetanse de som gir hjelpen skal ha. Videre fremgår det tydelig hvor mange av timene som skal gis av henholdsvis spesialpedagog, pedagog og barne- og ungdomsarbeider.

Konklusjon

Ringerike kommune sine vedtak om spesialpedagogisk hjelp inneholder informasjon om hvilken kompetanse de som gir hjelpen skal ha.

3.2.13 Inneholder vedtak om spesialpedagogisk hjelp tilbud om foreldrerådgivning?

Rettslig grunnlag

Kommunen må gi tilbud om foreldrerådgivning i vedtaket, jf. barnehageloven § 3.

Våre observasjoner

I de oversendte vedtakene har kommunen en egen overskrift som heter foreldrerådgivning. Under denne overskriften viser kommunen til barnehageloven § 31 og tidfester hvor mye av hjelpen som skal gå til foreldrerådgivning.

Våre vurderinger

Det er vår vurdering at kommunens vedtak gir informasjon om at den spesialpedagogiske hjelpen inneholder tilbud om foreldrerådgivning.

Konklusjon

Ringerike kommune sine vedtak inneholder tilbud om foreldrerådgivning.

3.2.14 Begrunner kommunen vedtak som ikke samsvarer med den sakkyndige vurderingen?

Rettslig grunnlag

Dersom kommunen fatter vedtak som avviker fra den sakkyndige vurderingen, må den begrunne hvorfor kommunen ikke følger anbefalingene, jf. barnehageloven § 35, første ledd. Begrunnelsen må vise hvorfor vedtaket vil være tilstrekkelig til å oppfylle barnets behov.

Vår konklusjon

Vi har ikke mottatt vedtak som ikke samsvarer med sakkyndig vurdering, og vi kan derfor ikke ta stilling til dette kontrollspørsmålet.

3.2.15 Tar kommunen stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp?

Rettslig grunnlag

Kommunen må vurdere hva som er barnets beste når de fatter vedtak, jf. barnekonvensjonen artikkel 3. Barnets beste er et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører barn, og det skal mye til for å sette det til side. Kommunen må ta stilling til hva som er barnets beste når de fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp, og vurderingen må fremgå av vedtaket. Barnets syn på den spesialpedagogiske hjelpen er svært viktig når kommunen vurderer hva som er til barnets beste. Det må foretas en helhetlig vurdering av barnets situasjon hvor barnets behov for utvikling og læring må avveies mot andre behov, for eksempel deltakelse i fellesskapet og hvile.

Våre observasjoner

Det er ikke en egen overskrift i vedtakene om barnets beste. I RefLex svarer kommunen følgende:

Saksgangen om spesialpedagogisk hjelp skal ha barnets beste som grunnleggende hensyn og ivareta barnets rett til å bli hørt. Barnehagemyndigheten legger til grunn at det i sakkyndig vurdering hvor det er vektlagt å beskrive barnets opplevelse av egen situasjon og hva som kan være til hjelp ivareta barnets rett til å bli hørt sammen med foreldrenes og barnehagens beskrivelser av barnet.

Våre vurderinger

I og med at det ikke fremkommer en vurdering av barnets beste i de oversendte vedtakene, er det vår oppfatning at kommunen ikke foretar en vurdering av hva som er barnets beste i sine vedtak om spesialpedagogisk hjelp. Det er ikke et krav om at det skal være en egen overskrift om barnets beste, men det er et krav til at kommunen viser hvordan de har vurdert barnets situasjon opp mot hva som er til det beste for det konkrete barnet. Som nevnt ovenfor i det rettslige grunnlaget, må kommunen foreta en helhetlig vurdering av barnets situasjon hvor barnets behov for utvikling og læring må avveies mot andre behov, for eksempel deltakelse i fellesskapet og hvile. Kommunen må tydeliggjøre hvilke vurderinger de har gjort og hvilke hensyn som er vurdert.

Vi viser videre til våre tidligere vurderinger der vi har kommet til at PPT/kommunen ikke i tilstrekkelig grad har gitt barnet anledning til selv å gi uttrykk for sitt syn. Som det fremgår av det rettslige grunnlaget ovenfor, er barnets syn på den spesialpedagogiske hjelpen svært viktig når kommunen vurderer hva som er til barnets beste.

Konklusjon

Ringerike kommune tar ikke stilling til hva som er barnets beste i vedtakene om spesialpedagogisk hjelp.

3.2.16 Inneholder vedtaket informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans og informasjon om at klagen skal sendes til kommunen?

Rettslig grunnlag

I vedtakene må kommunen informere om klageadgang, klagefrist, klageinstans, og om at klagen skal sendes til kommunen, jf. forvaltningsloven § 27.

Våre observasjoner

I RefLex svarer kommunen ja på dette spørsmålet. Vi ser at vedtakene inneholder informasjon om klageadgang, klagefrist og klageinstans. Kommunen opplyser også om at det er en løpende klagerett på gjennomføringen av den spesialpedagogiske hjelpen.

Våre vurderinger

Det er vår vurdering at kommunen informerer om klageadgang, klagefrist og klageinstans.

For øvrig vil vi bemerke at kommunen viser til Fylkesmannen i Oslo og Viken. Fylkesmannen ble fra 01.01.2021 endret til Statsforvalteren i Oslo og Viken.

Vår konklusjon

Ringerike kommune sine vedtak inneholder informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans og at klagen skal sendes til kommunen.

3.2.17 Inneholder vedtaket informasjon om retten til å se sakens dokumenter?

Rettslig grunnlag

I vedtakene må kommunen informere om retten til å se sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 27 tredje ledd.

Våre observasjoner

Ringerike kommune svarer ja på dette spørsmålet i RefLex. I de oversendte vedtakene er det opplyst om retten til å se sakens dokumenter.

Våre vurderinger

Det er vår vurdering at Ringerike kommune opplyser om retten til å se sakens dokumenter.

Konklusjon

Ringerike kommune sine vedtak inneholder informasjon om retten til å se sakens dokumenter.

3.2.18 Fatter kommunen vedtak om spesialpedagogisk hjelp så snart som mulig når PPT har utarbeidet sakkyndig vurdering, og med oppstartsdato ut fra barnets behov?

Rettslig grunnlag

Kommunen skal fatte vedtak så snart som mulig, det vil si at kommunen må fatte vedtak så snart de har all dokumentasjonen som er nødvendig, jf. barnehageloven § 35 og forvaltningsloven § 11a. Kommunen kan ikke vente med å igangsette vedtak om spesialpedagogisk hjelp. Det er barnets behov som avgjør når hjelpen skal starte. Hvis kommunen oppdager nye eller endrede behov i løpet av barnehageåret, kan ikke kommunen vente til et nytt barnehageår med å iverksette tilretteleggingen. Jf. barnehageloven § 31.

Våre observasjoner

I den foreløpige tilsynsrapporten skrev vi at kommunen svarte ja på dette spørsmålet i RefLex. Vi så av de oversendte vedtakene at ett vedtak fra 2017 er fattet tre dager etter sakkyndig vurdering, men at det for øvrig stort sett tar fra 25 til 99 dager fra sakkyndig vurdering er utarbeidet til kommunen har fattet vedtak. Videre skrev vi at vi også ser at kommunen bruker lang tid på å innhente samtykke fra foreldrene. Her har kommunen brukt alt fra fire dager til 84 dager.

Vi observerte imidlertid at det var presisert hvilken dato vedtaket gjelder fra og at oppstartsdatoen er dagen etter at vedtaket er fattet i alle tilfellene, bortsett fra i ett der det er en sommerferie imellom.

I kommunens tilbakemelding på foreløpig tilsynsrapport skriver kommunen at brev med informasjon om vedtak og samtykke sendes foreldrene innen en uke etter at kommunen har mottatt sakkyndig vurdering. Videre skriver kommunen at vedtak fattes så snart samtykke er mottatt. De opplyser om at sakkyndig vurdering kan være gyldig over flere år, men at vedtak fattes for ett år av gangen. Kommunen skriver i tillegg at vedtaket fornyes med bakgrunn i samtykke som ble gitt året før hvis sakkyndig vurdering fremdeles er gyldig.

Våre vurderinger

I den foreløpige tilsynsrapporten vurderte vi at Ringerike kommune ikke utarbeider vedtak om spesialpedagogisk hjelp så snart som mulig. Vi skrev at i det rettslige kravet fremkommer det at kommunen skal fatte vedtak så snart de har all dokumentasjonen som er nødvendig. Barnehageloven sier ikke noe eksplisitt om hvor lang tid det kan gå før det treffes vedtak om spesialpedagogisk hjelp. I «Veileder spesialpedagogisk hjelp» fra Utdanningsdirektoratet står det at utgangspunktet er at tilbud skal gis innen rimelig tid. Når det gjelder begrepet «rimelig tid», må barnehageloven suppleres med saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven, som også vil gjelde for enkeltvedtak om spesialpedagogisk hjelp.

Det fremgår av forvaltningsloven § 11 a at i forbindelse med enkeltvedtak, skal forvaltningsorganet «forberede og avgjøre saken uten ugrunnet opphold». I vurderingen av hva som er for lang saksbehandlingstid, vil barnets behov for å få avklart sine behov og rettigheter så raskt som mulig, føre til at for eksempel en saksbehandlingstid på totalt over tre måneder kan være for lang.

Det blir presisert i «Veilederen spesialpedagogisk hjelp» at i saker som gjelder enkeltvedtak, skal det gis et foreløpig svar dersom enkeltvedtak ikke kan treffes innen én måned etter at henvendelsen er mottatt, jf. § 11 a tredje ledd. Det foreløpige svaret skal oppgi hvorfor henvendelsen ikke kan behandles tidligere, og så vidt mulig anslå når foreldrene kan vente et svar. PPT skal gi melding til kommunen dersom deres saksbehandlingstid fører til at kommunen ikke kan behandle saken innen én måned. Kommunen sender det foreløpige svaret til foreldrene.

I foreløpig tilsynsrapport skrev vi at som nevnt ovenfor vil barnets behov for å få avklart sine behov og rettigheter så raskt som mulig, føre til at for eksempel en saksbehandlingstid på totalt over tre måneder kan være for lang. Det var følgelig vår vurdering at kommunen har for lang saksbehandlingstid når det kan ta mer enn tre måneder fra sakkyndig vurdering er utarbeidet til kommunen har fattet vedtak, og det kan ta inntil tre måneder på å innhente samtykke fra foreldrene. Det var på bakgrunn av dette vår vurdering at saksbehandlingstiden i flertallet av sakene er for lang.

Videre vurderte vi at vedtakene har en oppstartsdato ut fra barnets behov, da vedtakene inneholder opplysninger om når vedtaket skal iverksettes med en konkret oppstartsdato.

Etter kommunes tilbakemelding er det fortsatt vår vurdering at kommunen har for lang saksbehandlingstid fra PPT har utarbeidet en sakkyndig vurdering til kommunen fatter vedtak. Vi kan ikke se at dette skyldes at kommunen har fattet nye vedtak på bakgrunn av tidligere sakkyndige vurderinger som gjelder for mer enn ett år, som kommunen nevner i sin tilbakemelding. Vi vurderer derfor at det tar uhensiktsmessig lang tid fra sakkyndig vurdering foreligger og frem til kommunen fatter vedtak. Etter vårt syn fatter ikke kommunen så snart som mulig når PPT har utarbeidet sakkyndig vurdering, slik det følger av forvaltningsloven § 11 a.

Vi opprettholder derfor vårt korreksjonspunkt.

Konklusjon

Ringerike kommune fatter ikke vedtak om spesialpedagogisk hjelp så snart som mulig når PPT har utarbeidet sakkyndig vurdering.

Ringerike kommune fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp med oppstartsdato ut fra barnets behov.

4 Statsforvalterens reaksjoner

4.1 Pålegg om retting

I kapitlene ovenfor har vi konstatert at kommunen ikke oppfyller regelverket på alle områder. Vi pålegger kommunen å rette opp følgende, jf. kommuneloven § 30-4:

- 1. Ringerike kommunen må sørge for at det blir utarbeidet en sakkyndig vurdering av om barnet har særlig behov for spesialpedagogisk hjelp før den gjør vedtak om spesialpedagogisk hjelp, jf. barnehageloven §§ 33 jf. 31.*

Pålegget innebærer at Ringerike kommune må (korreksjonspunkter) sørge for at:

- PPT gir barnet anledning til å gi uttrykk for sin mening når PPT utarbeider sakkyndig vurdering.
- PPT legger stor vekt på barnets og foreldrenes syn i sin tilråding om spesialpedagogisk hjelp.
- PPT opplyser saken så godt som mulig før de utarbeider sakkyndig vurdering
- PPT utarbeider sakkyndige vurderinger så snart som mulig.
- PPT gjør rede for og tar stilling til om barnets behov kan avhjelpes innenfor det ordinære barnehagetilbudet, dersom barnet går i barnehage.
- PPT gjør rede for og tar stilling til hvilken type hjelp og organisering som vil bidra til barnets utvikling og læring.
- PPT vurderer hva som er barnets beste når de utarbeider sakkyndige vurderinger.

2. *Ringerike kommune må sørge for å fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp som oppfyller kravene i barnehageloven kap. VII og saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven, jf. barnehageloven § 31 og forvaltningsloven §§ 2, 11 a, 17, 23, 24, 25 og 27.*

Pålegget innebærer at Ringerike kommune må (korreksjonspunkter):

- Henvise barnet til PPT så snart foreldrene har bedt om en sakkyndig vurdering.
- Sørge for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp.
- Fatte vedtak i alle saker der PPT har gjennomført en sakkyndig vurdering.
- Sørge for at vedtak om spesialpedagogisk hjelp inneholder informasjon om hvordan hjelpen skal organiseres.
- Ta stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp.
- Fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp så snart som mulig når PPT har utarbeidet sakkyndig vurdering.

4.2 Oppfølging av påleggene

Kommunen skal iverksette tiltak for å rette brudd på regelverket umiddelbart. Når påleggene er rettet, skal kommunen erklære at retting er gjennomført og redegjøre for hvordan det har blitt rettet.

Frist for innsending er 1. desember 2022. Vi vil ikke avslutte tilsynet før kommunen, gjennom erklæringen og redegjørelsen, har vist at påleggene er rettet.

Kommunen har rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18.

5 Kommunen har rett til å klage

Tilsynsrapporten er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. Kommunen kan klage på enkeltvedtaket.

Hvis kommunen klager, må det gjøres innen tre uker. Fristen gjelder fra beskjed om brevet har kommet frem til kommunen, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Kommunen sender klagen til oss. Vi har muligheten til å omgjøre vedtaket. Hvis vi ikke er enig med kommunen, sender vi klagen til Utdanningsdirektoratet som avgjør saken.

Kommunen kan be om at vi ikke setter i verk vedtaket før klagefristen er ute, eller klagen er endelig avgjort av Utdanningsdirektoratet, jf. forvaltningsloven § 42.

Kommunen er part i saken og har rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18.

Oslo, 01.07.2022

Xenia Pløger Grube
Rådgiver/Tilsynsleder

Katrin Sørlandsengen
Seniorrådgiver

STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN

Postboks 325, 1502 Moss | sfovpost@statsforvalteren.no | www.statsforvalteren.no/ov

